10.11.2016

Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

HE 197/2016

Lausunto hallituksen esityksestä laiksi työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt Suomen Yrittäjiltä lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain muuttamisesta. Lausumme kunnioittavasti seuraavaa.

Työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain ehdotettavat muutokset perustuvat direktiiviin 2014/112/EU tiettyjen työajan järjestämistä koskevien seikkojen sääntelystä sisävesiliikenteessä. Direktiivi perustuu eurooppalaisten merenkulkualan työmarkkinajärjestöjen sopimukseen.

Ehdotetut muutokset koskisivat pääosin sisävesillä tapahtuvaa alusliikennettä. Ylityölle säädettäisiin 384 tunnin vuotuinen enimmäismäärä. Alle vuoden pituisessa määräaikaisessa työsuhteessa ylitöiden keskimääräinen enimmäismäärä olisi viikkoa kohden kahdeksan tuntia.

Sisävesiliikenteen työaikaa säädettäessä tulisi ottaa huomioon, että direktiivin 2014/112/EU taustalla oleva sopimus ei ota huomioon Suomen olosuhteita, jotka eroavat merkittävästi muusta Euroopasta. Suomessa avovesikausi on ylipäänsä lyhyt ja sisävesiliikenteen sesonkikausi vielä lyhyempi. Nyt ehdotettavat muutokset lisäävät sisävesiliikennettä harjoittavien yritysten kustannuksia, kun ylityön teettäminen rajoittuu eikä säännöllistä työaikaa voida kaikenkokoisissa aluksissa sijoittaa sille ajalle, jolla kysyntää olisi eniten.

Voimassa olevan kotimaanliikenteen työaikalain 5 §:n 2 momentin mukaan jos työtä ei ole järjestetty vuoroihin tai jos alus on vuorokautta pitemmän ajan kiinnitettynä laituriin tai varmalla ankkuripaikalla, on säännöllinen työaika järjestettävä yhdenjaksoiseksi ja sijoitettava kello 7:n ja kello 17:n väliseksi ajaksi. Nyt ehdotettava enimmäistyöaika ja ylityön enimmäismäärät rajoittavat mahdollisuuksia teettää työtä. Sisävesiliikenteessä on usein tarpeen tehdä työtä erityisesti kello 17:n jälkeen.

Yleissitovan kotimaan matkustaja-alusliikenteen työehtosopimuksen mukaan säännöllinen työaika voidaan kuitenkin sijoittaa laista poiketen. Työehtosopimusta sovelletaan kuitenkin vain niissä aluksissa, joiden brut-

tovetoisuus on enintään 500 tonnia. On siten huomattava, että mahdollisuus säännöllisen työajan poikkeavaan sijoittamiseen ei siten koske kaikkia kotimaanliikenteen työaikalain piirissä olevia aluksia. Käytännössä erikokoiset alukset ovat siten eriarvoisessa asemassa.

Pidämme epäoikeudenmukaisena sitä, että vähintään 500 tonnia bruttovetoisuudeltaan olevissa aluksissa työehtosopimuksen mukaista työajan sijoittelua ei voida hyödyntää. Tämä vaikeuttaa näitä aluksia operoivien yritysten toimintaa, koska ylityötä voidaan työehtosopimuksen soveltamisalarajauksen ja esityksen mukaisten ylityömääräysten vuoksi teettää rajoitetummin.

Esitystä valmisteltaessa esillä on ollut sääntelymalli, jossa lain 5 §:n 2 momentin mukaisista säännöllisen työajan sijoittamista koskevista vaatimuksista olisi luovuttu. Koska jo nyt alan työehtosopimuksen perusteella osa aluksista on vapautettu säännöllisen työajan sijoittamisen rajoituksista, ei ole nähdäksemme perusteita pitää lainsäädännössä voimassa rajoituksia, jotka kohdistuvat käytännössä eri tavalla erikokoisiin aluksiin.

Emme pidä esitystä tässä muodossaan tarkoituksenmukaisena. Lain säätämisen lähtökohdaksi pitäisi ottaa aiemmin valmistelussa ollut malli, jonka mukaan säännöllisen työajan sijoittelu olisi ollut vapaata. Käytännössä kyse olisi voimassa olevan lain 5 §:n 2 momenttiin tehtävästä muutoksesta. Näin direktiivin 2014/112/EU aiheuttamat haitat jäisivät mahdollisimman vähäisiksi.

Suomen Yrittäjät

Albert Mäkelä
lainopillinen asiamies